

VY_12_INOVACE_CJL_DRD_12

Digitální učební materiál

Sada: Komplexní jazykové a stylistické rozborů pro vyšší gymnázium

Téma: Jazykový rozbor – neumělecký text

Autor: PhDr. Lenka Drdlová

Předmět: Český jazyk

Ročník: 3. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro procvičení a opakování učiva

Anotace: Materiál opakuje a procvičuje informace z oblasti jazykového stylu publicistického, z oblasti sémantiky, slovtvorby, syntaxe a literární historie.

Kterak ožila válka v Jeseníkách

Známý britský novinář a spisovatel Chris Ayres našel v tajném šuplíku nenápadný, starý diář v kožených deskách.

Byl z války. Z roku 1940.

V kolonce pro každý den byla vždy jediná věta plnicím perem, nanejvýš dvě. A Chris hned dostal nápad – začal ony dvaasedmdesátileté zápisky publikovat na Twitteru, který od uživatelů vyžaduje stručnost.

Stručnost, kterou jeho dědeček, britský válečný řidič Ross Selkirk Taylor, evidentně ovládal.

Až do května 1940 to byla pro dědu celkem pohodová válka – řídil nákladák a posílal roztoužené dopisy své Flo. Dvacátého byl ovšem zatčen při bitvě o Francii. Na rozdíl od mnoha kamarádů přežil, a tak začala jeho nedobrovolná pouť po pracovních táborech, která se brzy zastaví v Jeseníkách.

Po válce začal odsun původního obyvatelstva a v kraji se změnilo všechno včetně jazyka.

V září roku 1946 byla rodina Vilmy Pupové připravena na odsun v dobytčácích, skončila by nejspíš někde u Stuttgartu. Ale v předvečer odjezdu se na shromáždění objevil polesný ze Žulové a měl v ruce ministerské razítko, že prý si rodinu Vilmy může nechat, protože v lese najednou nemá kdo pracovat.

Český polesný jménem Jílek je ochránil před nejhoršími bandity.

Dnes už je v Jeseníkách každému jedno, kdo má národnost českou, kdo německou, kdo rumunskou nebo řeckou. Na válku se zapomíná, tím spíše na zajatce ve zdejších pracovních táborech.

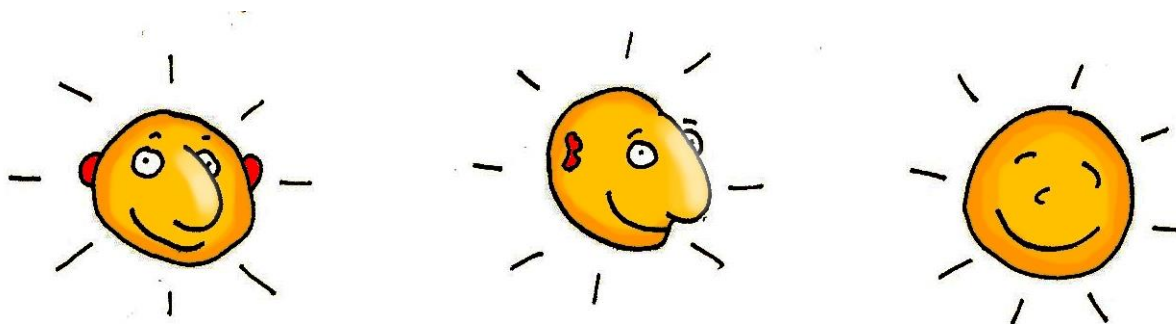
Jenže pak najednou přijede jakýsi anglicky mluvící novinář se starou fotografií, a...

„Všechno mi ožilo před očima,“ vzpomíná Vilma.

A Chris Ayres? „Myslím, že se tam nahoře musel děda dost smát, když jsem úplně náhodou potkal Vilmu, které děda kdysi obvázal nohu.“

Úkoly k větnému rozboru:

- 1) Rozeber souvětí: **Myslím, že se tam nahoře musel děda dost smát, když jsem úplně náhodou potkal Vilmu, které děda kdysi obvázal nohu.**
- 2) Urči všechny větné členy v první větě.
- 3) Urči, o jaký větný člen (označený čárkami) se jedná ve vyjádření
....dědeček, britský válečný řidič Ross Selkirk Taylor,

Obr. 1

- 1) Urči slovní druhy následujících slov: **včetně, prý, jakýsi**
- 2) Napiš spojení **dvaasedmdesátileté zápisky** jiným způsobem.
- 3) Najdi slova nespisovná a převed' je do jejich spisovné podoby.

Obr. 2

- 1) Ve kterých knihách se můžeš dočíst o druhé světové válce?
- 2) Jaké informace v souvislosti s druhou světovou válkou a s dobou těsně po jejím ukončení můžeš z textu vyčíst?
- 3) Které sociální sítě znáš? Uveď z vlastní zkušenosti jejich výhody a nevýhody.

Obr. 3

Řešení:

1) 1VH SP

← 2VV Pt

← 3VV časová

← 4VV Pk

1) Pks Pks Pks Pks Pum Pks

Známý britský novinář a spisovatel Chris Ayres **našel** v tajném šuplíku nenápadný,

Pks Pt Pks Pkn

starý diář v kožených deskách.

- 1) přístavek
- 2) předložka, částice, zájmeno neurčité
- 3) 72. zápisky
- 4) **šuplík** – zásuvka, **nákladník** – nákladní auto, v **dobyččácích** – ve vagonech určených pro převoz dobytka
- 5) Rok 1940 – boje ve Francii, pracovní tábory, po válce – odsun nečeského obyvatelstva z okrajových oblastí Československa,
- 6) Twitter, Facebook

Zdroje:

Mladá fronta dnes: Magazín DNES + TV, týdenní barevná příloha MF

DNES. Praha: MAFRA, a.s, 2013, XX, č. 5. ISSN 1210 1168.

s. 12-15, text Tomáš Poláček

[cit. 2013-02-01]

Obr. 1, 2, 3, 4: vlastní tvorba – všechna práva vyhrazena

Děkuji za pozornost.

Obr. 4

Gymnázium Nové Město na Moravě